

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta	Klaudia Petráková
Studijní program	Arts Management
Specializace	
Forma studia	prezenční
Akademický rok	2024/2025
Název diplomové práce	Transformace netradičních prostor na kulturní centra: Analýza uměleckých a komunitních iniciativ v Česku a na Slovensku
Oponent diplomové práce	Mgr. Helena Maňasová Hradská, PhD.

Hodnotící kritéria:

Relevantnost přístupu ke zvolenému tématu, rozsah práce

Praktická část práce se věnuje hloubkovým rozhovorům se zakládajícími či řídícími osobnostmi vybraných kulturních center za účelem lepšího porozumění výzev, kterému tyto subjekty čelí. Třebaže autorka specifikovala kritéria, dle kterých jsou jednotlivá centra vybrána (multižánrovost+transformace pův. brownfieldu), výsledná skladba se mi zdá nevyvážená: dvě české platformy se nacházejí přímo v Praze (což je velmi specifické prostředí), další pak v centru Brna, druhého největšího města v republice. Slovenské příklady jsou v menších městech, dvě z nich navíc ve východním regionu. Práce tím sice získala poměrně pestré spektrum kulturních center: Pražské zavedené příklady s dlouhodobým financováním a jménem, menší brněnskou alternativu v centru, bardejovskou kulturní „baštu“ v památkově bohatém, okresním městě nedaleko historického centra, platformu pro nejširší kulturní aktivity opět menšího města a ještě v sídlištní oblasti v Humenném a nakonec v lázeňských Piešťanech, kde postrádám informace o potenciálně konkurenčních místech ve městě (např. kulturní centrum Forum?). Z takového výběru se pak velmi nedobře skládá srovnávací materiál pro český a slovenský přístup, spíš se tím rýsuje podoba centra ve vysoce urbanizovaném a zároveň profesionalizovaném prostředí oproti univerzálně fungujícímu místu setkávání „na venkově“.

Pochopení problematiky, definování cílů práce a jejich naplnění

Téma práce zaměřené primárně na prostor, ve třetí kapitole specifikované na brownfield, se během dalších částí textu posouvá k charakteristice vybraných kulturních center a v závěru hodnotí spíše rozdíly mezi slovenskými a českými příklady.

Byť autorka v závěru praktické práce konstatuje společnou problematiku všech platforem právě v hledání prostoru, nedovíáme se, v čem konkrétně by bylo možné situaci posunout, možná by zde stačilo alespoň odkázat na potřebu další analýzy, které konkrétní body či kroky by pro řešení tohoto problému byly přínosné.

V teoretické části práce se autorka snažila přiblížit problematiku nezřizované kultury a kulturních iniciativ nezávislých na mainstreamu či státních institucích a dobře ji vztáhla na aktuálně se probouzející občanské aktivity na Slovensku, které vznikají „jako reakce na necitlivé rozhodnutí samospráv, které upřednostňují komerční zájmy před veřejným dobrem“ (s. 15).

V současné situaci (nejen) na Slovensku má aktivita takových nezávislých center zásadnější význam než před pěti až deseti lety (ze kdy pocházejí zdroje, z nichž mj. autorka čerpala). Tuto naléhavost ostatně prozrazují některé reakce respondentů (s. 41). V tomto momentu se nabízí

příležitost hlouběji analyzovat pohled respondentů na koncepci kulturního centra ve smyslu kulturního/názorového importu do konkrétního místa a komunity nebo ostentativní bez-názorovost, jak ji naznačuje CO.LABS. Do jaké míry čelí otevřenost takových iniciativ stejnému problému jako svoboda vyjádření v prostoru internetu? Do jaké míry je jejich situace jiná osobním setkáním a konfrontací při společné aktivitě?

Úroveň textové a dokumentační části (míra originalnosti, inovativnosti, kvalita zpracování a prezentace)

Pátá kapitola („Súdržnosť v ťažkých časoch“) by mohla mít pevnější místo ve významu práce, kdyby se autora pokusila lépe pojmenovat kulturní centra jako nástroj proti oslabování občanské společnosti a demokracie na Slovensku po roce 2023. Tady by se snad dalo použít odkazů k atomizaci společnosti (Hannah Arendtová: Původ totalitarismu) nebo k postupné ztrátě možnosti dialogu a argumentace (Dietrich Bonhoeffer: Teorie hlouposti).

Právě marnost běžné komunikace v takové situaci dokládá autorkou citovaný odkaz na konflikt mezi LGBT+ komunitou a ministryní kultury SK. Autorka pak už ale bohužel neuvádí, čím jsou vlastně centra vhodnějšími platformami než novinové články či síťová komunikace.

Projektová část: vzhledem k tomu, že výstupem byla výstava, je škoda, že fotodokumentace instalovaného prostoru je trochu chudá (kvalitu obrázků přičítám nutnosti nepřesáhnout určitou velikost kvůli STAGu), chybí např. nějaký výkres/nárys výstavy s koncepčním komentářem – jde přece o transformaci místa, libreto (?), vícero informací od autorky díla samotné, ideálně rozhovor s návštěvníky nebo jiná forma recepce.

Celé práci by prospěl s nadsázkou řečeno pohled architekta. Totiž pohled na místo a jeho kontext. Práce občas upozaduje konkrétní situovanost kulturního centra do geografického umístění (určitě by pomohla např. mapa u každé podkapitoly v praktické části), brownfield je většinou místo ze silným příběhem – tedy historie, pro charakteristiku jednotlivých platform by podle mého názoru bylo vhodné uvést alespoň stručnou prostorově sociologickou charakteristiku místa – samozřejmě pokud je k dispozici: počet obyvatel, průměrný věk, ev. převažující oblast práce/vzdělání, blízkost sídliště či význačných institucí – školy, jiné kulturní instituce, vztah centra a periferie v různých měřítkách (v rámci čtvrti, města, regionu). Takto se mi zdála neuzavřená stále ona otázka, zda-li mluvíme v práci o platformách vzniknuvších proto, že zakladatelům chyběla určitá podoba kultury (a jde tedy svým způsobem o kulturní import), nebo jde o kulturu vzniknuvší „zdola“, totiž zásadní participací místní původní komunity, která je platformou pouze „aktivována“ k vlastní podobně kulturních aktivit. Z obecných sebez charakteristik jednotlivých center (publikovaných na internetu) se samozřejmě jeví, že se jedná o jakousi syntézu obého, ale hloubkové rozhovory by mohly odhalit, jak se taková syntéza v praxi naplňuje. Z autorčiny práce se mi takto ze všech uvedených příkladů nápadně vyděluje centrum v Humenném.

Další hledisko, které zaznělo bez širšího komentáře je kontinuita činnosti centra vzhledem k věku (a životní fázi) zakladatele/-ky (některé iniciativy se personálně obměňují nebo i zaniknou právě ve chvíli kdy děti zakladatelů dosahují školního věku...).

K projektové části práce se mi těžko vyjadřuje, protože jsem výstavu osobně neviděla. Z kurátorského textu i ze samotné práce se záměr výstavy jeví jako velmi aktuální, s větším potenciálem (škoda toho nezapojení ukrajinské komunity) a společensky naléhavý. Údaj o úspěšné návštěvnosti doplněný číslem 46 by asi potřeboval opět detailnější kontext, aby je čtenář pochopil srovnáním s ostatními výstavními aktivitami ve Zlíně.

Kvalita odborných zdrojů a práce s nimi

Napříště bych doporučila důsledněji okomentovat zdroje převzaté z denního „tisku“ (internetové noviny, platformy či sítě).

Lépe vytěžit z mezinárodní literatury typologii brownfieldových center (viz Andres :2016)

Jazyková a formální úroveň práce

Jazyk je na náležité úrovni, osobně bych se už v dnešní době vyhýbala plurálu majestátu (1. os. mn. č.) jako formálnímu potírání subjektivity v odborném textu.

Text někdy působí trochu jako narychlo vzniknuvší dílo:

Občasné překlepy, s. 16: velká/malá písmena, s. 18-19 by snesly zkrácené citace v poznámkách, s. 22-33 se v poznámkovém aparátu vloudila čárka nebo tečka navíc, na s. 22 v textu se v posledním odstavci zřejmě vytratila některá slova, dvě věty zde nedávají úplně smysl. Na s. 29 se objevuje „Jana“ bez dalšího kontextu, zřejmě vypadla nějaká úvodní část, která by čtenáře informovala o celém jméně, stejně tak pozor na uvádění jména v textu poprvé, chybí občas křesní např. „Veselá“.

Další připomínky, vyjádření a náměty k práci

Celkově v práci postrádám detailnější rozbor a širší záběr pro komparaci a kontextualizaci konkrétních příkladů.

Výše uvedené připomínky či výhrady by však neměly popřít význam práce, kterou autorka v dotazníkové tak i v projektové části odvedla a činnosti, které se dlouhodobě věnuje.

Otázky k obhajobě diplomové práce

Narazila jsem při rozhovorech nebo v rámci vlastní praxe na situace, které bychom mohli popsat jako soutěžení jednotlivých center o dotační tituly na úkor vzájemné spolupráce?

Jak byste popsala způsob, kterým kulturní či umělecká centra situovaná v nějakém typu brownfieldu pomáhají budovat/zachovávat občanskou společnost?

Závěrečné hodnocení diplomové práce* C - dobře.....

V(e) Zlíně..... dne 5. 6 2025.....

Helena Maňasová Hradská.....
podpis oponenta diplomové práce

* Pro hodnocení použijte tuto stupnici:

A - výborně	B - velmi dobře	C - dobře	D - uspokojivě	E - dostatečně	F - nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------